

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XVI

urn:nbn:de:bsz:31-97032

rubiginosum apprehendit, multo minus rubiginem. *Scalig. Ex. 112.* Alias si scobs ferri pulvere defossa fuerit, aut ferrum ex altera parte tabulæ, nihil ut dictum, impeditur spiritus. Maxime id mirum est, quod à nonnullis proditur, amicos nempe beneficio magnetis arcanas, in maxima etiam distantia secum communicare posse cogitationes. Arcanum hoc Famianus de Strada, Lucretii stylo & vena descripsit. hunc vide.

CAPUT XVI.
DE SCHISTO, GALACTITE,
Gypso, Selenite, Amianto.

Schistos quo magis ferti instar splendor, eo durior est. In Missena nodi quidam nascuntur magnitudine nucis juglandis, adeo duri, ut incudi impostis respuant ictus. Missenum quatuordecim libras pendentem vidit *Agricola.* *Galactites* in Hildesheimio è fossa arenaria eruitur, singulis annis ex lacteo & glutinoso succo capit incrementum. Vnde nonnulli capitis magnitudine solent inveniri. Nutricibus quæ eum tritum cum aqua vel vino dulci biberint, sæcunditatem lactis facere dicitur. *Gypsum* omne habet dutiorem: in Saxonia in tractu Hildesheimio saccaro reperitur simile. Durum incolæ Hercinii & Thuringii urunt, ustum molunt, & aquis madefacto calcis vice utuntur. Vltum cufuscunq; coloris fuerit, candidum efficitur. Hominis imaginem è gypso facie ipsa omnium primam expressit, ceræque in eam formam gypsi infusa emendare instituit *Lyfistratus Sycionius* frater *Lyfippi.* Ex gypso, quod constat ex crustis cinerei coloris muris *Northusæ* in Thuringia est extractus, & portus Algeri *Mautitanæ* *Cæsariensis* oppidi. *Selenites* est lapis qui plena nocte ad incrementum Lunæ solet inveniri, imo imaginem Lunæ, quia pellucet noctu, concipit, in dies singulos, crescentis minuentisque reddit. Non tantum vero perspicui potest, sed & rei quæ à tergo est imaginem reddit.

Fert calores Solis & hyemis frigora; sed imbrium adeo impatiens est ut si vel magnæ ejus moles ipsius fuerint expositæ corrumpantur. *Amianthus* fit ex proprio succo. Ignis adeo non inquinat ejus splendorem, ut nitidus, conjectus extrahatur. Semel accensus non extinguitur, oleum nisi defecerit; hinc *Asbessi* nomen; & quia plenis mulierum crinibus similis est, canitieque hominis, *Bostrychitis* & *Cotfoidis* imposita vocabula. *Ardentes*, inquit *Plinius*, *in foris conviviatorum ex eo vidimus mappas, sordibus exustis splendescentes igni magis quam possent aquis*. Eo oblita non accendi obsidione Athenarum sub L. Sylla compertum est. Hic lapis petitur, neut, textitur. tamentis, quia brevis, difficulter. Conficiunturque ex eo non solum mappæ, sed etiam mantilia. Ex eo etiam quondam funebres Regum tunica, quibus induti in rogos ardentes imponebantur; ut corporum cinis à lignorum cinere secretus, in sepulchro condi possit. *Plinius* scribit, inventum hoc limum, pretia excellentium margaritarum æquare: hodie tamen vili venditur pretio.

CAPUT XVII.

DE LAPIDIBUS VARIAS
formas repræsentantibus.

L Apides varias repræsentantes formas multi sunt: hic quosdam recensebimus, nimirum, Trochiten, Entrochon, Encrinon, Enorchin, & alios. *Trochites* tympani est figura. Ejus pars rotunda lævis est, utraque verò lata, habet quendam quasi modulum à quo undique radii ad extimam orbis partem. In acetum positus bullas agit, & reperitur qui se de loco moveat. *Entrochos* ex trochitis nondum separatis constat: cujus trochitæ radios habent eminentes, in eo, qua parte duo committuntur, semper inesse cingulum retortum videtur. Trochitæ verò sic conjunguntur, ut unius radii ingrediantur in alterius strias. *Encrinos* effigiem liliorum exhibet. Cum enim angulata pars una